

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Анотація. У статті розглянуто питання інвестиційної привабливості України. Виділено основні проблеми інвестиційної діяльності та запропоновано шляхи вдосконалення інвестиційної системи України.

Ключові слова: інвестиційна діяльність; інвестиції; інвестори; інвестиційний клімат; інвестиційна привабливість.

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Abstract. The article considers the issue of investment attractiveness of Ukraine. The main problems of investment activity are highlighted and the ways of improving the investment system of Ukraine are suggested.

Key words: investment activity; investments; investors; investment climate; investment attractiveness.

Іноземні інвестиції є надзвичайно важливими в процесі становлення та розвитку національної економіки, і Україна не є винятком. Власних інвестиційних ресурсів в Україні значною мірою бракує. Враховуючи події останніх років в країні – такі як політичні та економічні потрясіння – інвестиційна активність в Україні знизилася. Відтік іноземного капіталу з українського ринку, а також скорочення багатьох інвестиційних проєктів також стали сьогодні невтішною реальністю.

Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність», інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [1].

Інвестиційна діяльність забезпечується шляхом реалізації інвестиційних проєктів і проведення операцій з корпоративними правами та іншими видами майнових та інтелектуальних цінностей [1].

Однією з основних проблем залучення іноземних інвестицій в Україну є низький рівень розвитку інфраструктури міжнародного бізнес-ринку та недосконалість законодавства у сфері інвестиційної діяльності. Для стимулювання іноземної інвестиційної діяльності в цій країні необхідно розробити інвестиційну політику з більш конкретним і прозорим механізмом реалізації як на місцевому, так і на державному рівнях.

Низкою інших проблем та ризиків, які впливають на процес формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні, є: нестабільність поточної економічної ситуації та проблеми законодавства в економічній сфері; недостатність та недостовірність наданої інформації про стан об'єктів інвестування; виробничо-технічні ризики; зовнішньоекономічні ризики; невизначеність інтересів, моделей поведінки та цілей учасників інвестиційних процесів; коливання ринкової інфраструктури, валютних курсів і цін [2].

Станом на 1 січня 2017 року обсяг інвестицій, залучених з моменту початку прямих іноземних інвестицій в економіку України, становив 37325,0 млн доларів при показнику на душу населення 876,5 доларів. У 2016 році іноземні інвестори інвестували в національну економіку України \$36154,5 млн прямих інвестицій. Сума збільшення капіталу за цей період становила \$170,5 млн [2].

Загалом в Україні є низка проблем, які перешкоджають ефективному залученню іноземних інвестицій. Ці проблеми включають перераховані нижче фактори:

- нестабільність податкової політики: значна кількість і високий рівень оподаткування позбавляють країну конкурентних переваг у процесі залучення іноземних інвестицій;

- політична нестабільність: в умовах постійних політичних змін іноземний інвестор буде відчувати себе досить невпевнено. Більше того, він не знатиме, яку політику проводитиме нова влада;
- недосконалість законодавства, що проявляється у недостатньому правовому захисті, у тривалих процедурах реєстрації та отримання необхідних сертифікатів, у відсутності дієвого механізму правового захисту іноземних інвесторів від незаконних партнерів та боржників;
- відсутність системи оцінки інвестиційного клімату в країні та окремих її регіонах;
- митні бар'єри: непорозуміння з митними органами у визначенні способу нарахування акцизів, митних зборів і митної вартості товарів, а також кількаденні затримки доставки та високі ставки ввізного мита при іноземних припливах інвестицій в Україну. Все це робить поставки в Україну менш привабливими в очах іноземних інвесторів;
- нерозвиненість ринкової інфраструктури міжнародного бізнесу в Україні: одним із факторів, що обмежує збільшення притоку іноземного капіталу, є відсутність кваліфікованих консультантів, аудиторів та експертів;
- високий рівень інфляції в Україні;
- ненадійна банківська система: вітчизняні банки втратили довіру західних бізнесменів, а також довіру українського населення;
- відсутність ефективної системи страхування: на сьогоднішній день механізми державного страхування іноземного капіталу в Україні розвинені недостатньо [3].

Інвестиційна політика країни спрямована на створення суб'єктам господарювання необхідних умов для залучення і концентрації коштів на потреби розширеного відтворення основних засобів виробництва, переважно у галузях, розвиток яких визначено як пріоритети структурно-галузевої політики, а також забезпечення ефективного і відповідального використання цих коштів та здійснення контролю за ним [4].

Для ефективного розвитку української економіки необхідно залучати якомога більше іноземного капіталу, що, зокрема, дасть можливість збільшити кількість робочих місць та стимулювати збільшення обсягів виробництва. Тому для покращення інвестиційного клімату в Україні та активізації іноземних інвестиційних процесів необхідно запровадити такі практики:

- реформувати систему оподаткування: необхідно створити систему, яка б гарантувала достатні надходження до бюджетів усіх рівнів та створювала сприятливі умови для подальшої інтеграції України у світову економіку;
- стабілізувати банківську систему шляхом здійснення цілого комплексу різноманітних заходів, таких як: створення ефективної та прозорої нормативно-правової бази інвестиційної діяльності в країні; вироблення ефективної та гнучкої політики НБУ гарантувати належний контроль за діяльністю банків та мінімізувати втручання інших суб'єктів у цю діяльність;
- забезпечити покращення роботи страхових компаній;
- досягнення загальнонаціональної згоди між політичними партіями та різними соціальними групами щодо вирішення національних проблем виходу України з економічної кризи та політичної нестабільності;
- розробити спеціальну програму розвитку вільних економічних зон на території України, переважно у формі вільних митних зон експортної продукції;
- створити інституції, які б залучалися до мобілізації інвестиційних ресурсів для конкретних, ефективних інвестиційних проектів і програм у найбільш пріоритетних галузях національної економіки [3].

Також можна зазначити, що використання новітніх комп'ютерних технологій призведе до модернізації існуючих потужностей економіки та, як наслідок, збільшить потік інвестицій і зміцнить позиції українського підприємництва на світовій арені [5].

Таким чином, держава має визначити пріоритетні галузі економіки. У сучасній Україні до переліку цих галузей начебто входять галузь високих технологій, аграрний сектор, машинобудування, IT-галузь, енергетика та нафтогазова промисловість.

Також значних інвестицій потребує туристична галузь України, особливо необхідними є інвестиції в оновлення колективних засобів розміщення [6].

Розробка та ефективна реалізація прозорої стратегії залучення іноземних інвестицій у ці сфери сприятиме подальшому відновленню в інших сферах.

Підсумовуючи, варто відзначити, що впровадження зазначених шляхів підвищення рівня інвестиційної привабливості України призведе до припливу іноземних інвестицій і, як наслідок, сприятиме успішному розвитку національної економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991р. № 156- XII. Дата оновлення: 10.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення 27.12.2021)
2. Малько К. С. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України: чинники їх формування в сучасних умовах. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 3. С. 100-105.
3. Грицаєнко Г., Грицаєнко М. Інвестиційна привабливість України. *Agricultural and resource economics*. 2017. Vol. 3. № 1. С. 80-93.
4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003р. № 436 - IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 2. Ст. 10.
5. Кобченко А. А., Ковальова А. Ю. Інновації та ІТ-рішення – запорука успішного розвитку бізнесу в Україні. *Стратегія економічного розвитку країн в умовах глобалізації*: матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф, м. Дніпро, 15-16 берез. 2013 р. Дніпро, 2013. С. 67-69.
6. Кобченко А. А. Сучасний стан розвитку підприємств туристичної галузі України. *Економічний простір*. Дніпро, 2020. Вип. 153. С. 56-60.

Мінева Аліна Вікторівна, студент, кафедра маркетингу та міжнародного менеджменту, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Дніпро, e-mail: mineva44alina@gmail.com

Гордієнко Тетяна Олександрівна, старший викладач кафедри цивільного, трудового та господарського права, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Дніпро, e-mail: gt220216@gmail.com

Mineva Alina Viktorivna, student, Department of Marketing and International Management, Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, e-mail: mineva44alina@gmail.com

Gordienko Tetyana Oleksandrivna, Senior Lecturer, Department of Civil, Labor and Commercial Law, Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, e-mail: gt220216@gmail.com